

NOVIOCACTUM

Digitale nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen van
Succulenta

Jaargang 10 nummer 10, oktober 2025

Conophytum devium. Gezaaid voorjaar 2023, bloei september 2025.

Zaad Clichéfonds 2022-2023

Foto Ben Groen

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE AFDELING NIJMEGEN

Theo Heijnsdijk	06-42935996
voorzitter	th.heijnsdijk@gmail.com
Johanna Jongekrijg	06-30426230
penningmeester	johannajongekrijg@gmail.com
Riet Maessen	06-54358081
secretaris	rietmaessen@xs4all.nl

REDACTIE NOVIOCACTUM

Ben Groen	06- 50996256
	legroen28@gmail.com

Contributie: € 20,- per jaar (huisgenootleden € 10,- per jaar)

Bankrekening NL12ABNA0805932216 t.n.v. J. Jongekrijg en/of T. Heijnsdijk

Voeding

Er is cactusvoeding te koop bij Johanna. S.v.p. van te voren bestellen via WhatsApp. Peters Professional Combi-Sol 6-18-36 + 3 MgO en sporenelementen. Toepassing: 1 gram per liter gietwater. € 1,00 per zakje van 200 gram.

Bijeenkomsten:

Wijkcentrum De Schakel, Archimedesstraat 9, 6533 MA Nijmegen

De 2de dinsdag in de maand behalve juni-augustus. Aanvang 19.30 precies.

Agenda

14 oktober Theo Heijnsdijk: ABC van planten (slot).

11 november Theo Rengeling Thuringerwoud met veel liefhebbersbezoeken en tussendoor de kweker Haage

Redactioneel

Droogteminnende orchideeën

In het redactioneel van september filosofeerde ik over de afgrenzing van de succulente wereld. Bij het kasbezoek aan Jan Braks maakten wij kennis met zowel vetplanten als orchideeën. Deze twee groepen kunnen niet vergeleken worden, net als appels en peren. Want orchideeën zijn een botanisch bij elkaar horende familie. Vetplanten komen uit veel verschillende families, hebben wateropslag in de plant als gemeenschappelijk kenmerk

Het is te verwachten dat in de enorme familie van orchideeën (20.000 soorten) veel variatie is. Ook in de habitats, van vochtig regenwoud tot droge woestijn met alles wat daar tussen is. Een voorbeeld is het orchideeëngeslacht *Eulophia* (200 soorten), die in de tropische, subtropische streken van Amerika, Azië, Australië en zuidelijk Afrika voorkomen. Er zijn soorten die in de tropische regenwouden voorkomen tot soorten die in woestijnen groeien. *Eulophia petersii* is zo'n succulente soort, die voorkomt in een droge omgeving, vaak in de volle zon in zure zandige bodems of rotspartijen. De 4-5 bladeren per schijnknol zijn dik, vlezig en hebben scherpe randen zoals sommige Aloe's of Sansevieria's. De orchidee wordt gevonden in noord-Kenya, de oostkust van Afrika en in Zuid-Afrika (Gauteng, Limpopo, Mpumalanga en het oosten van Noordwest). In Jemen komt een kleinere compacte vorm voor. Ook sommige inlandse orchideeënsoorten hebben een voorkeur voor drogere grond. Een voorbeeld is de poppenorchis (*Orchis anthropophora*), een orchidee die zeer zeldzaam is, is gebonden aan kalkrijke tamelijk droge bodem in het Mergelland in Zuid-Limburg.

Jong exemplaar van
Eulophia petersii in cultuur

Van de voorpagina

Conophytum devium was beter bekend als Ophthalmophyllum littlewoodii, maar de soortnaam littlewoodii is al in gebruik voor een andere Conophytumsoort. Ophthalmophyllum is nu een sectie Ophthalmophyllum in Conophytum. Een gemakkelijk te kweken kleine soort, maar in cultuur worden ze gemakkelijk groter en dus minder karakteristiek. Van zaad tot bloei in 1,5 jaar. Oorspronkelijk beschouwd als zeldzaam, wat niet waar bleek, maar moeilijk te vinden vanwege de geringe grootte en groeit grotendeels ondergronds. Komt in veel populaties voor bij Eenriet in Zuid-Afrika.

Kasbezoek bij Jan Braks, St. Anthonis 12 augustus 2025

Aanwezig Jan, Nia, Lieda, Ben, Theo, Tonnie, Loes, Johanna, Riet, Jac, Mireille, Herold, Gerard

Een tropische dag en avond gaan we tegemoet. Tropisch wil zeggen: meer dan 30 graden. Harold heeft Riet reeds opgehaald en staat nu bij ons voor de deur. Hij kan lang niet altijd bij de bijeenkomsten van onze vereniging zijn, vanwege verplichtingen vanuit een andere liefhebberij: biljarten op semiprofessioneel niveau. We zijn met velen, uiteindelijk 13 bij Jan in 'Sint Tunnis', en bekijken de fraaie tuin langs de oprit. Daaraan zie je al vaak de interesse van de bewoners voor bijzondere planten. Achter, op de ruime plaats, nog veel meer fraais. Jan wijst op een doorleefde cactus in een grote wijde pot. 'Die is 70 jaar', licht hij toe. 'Van ouder echtpaar waar de plant zestig jaar op de vensterbank stond.'

Jan heeft een aantal jaren terug een aftakking gestekt en dat levert een frisse plant op in zijn originele habitus. Tussen diverse Agavesoorten staat een grootbladige Aeonium, die veel weg heeft van Aeonium urbicum, een soort die zich niet vertakt en na de uitbundige bloeit afsterft, een monocarp in een vakterm die Ben vaker bezigt. De succulenten staan in de zomer buiten en profiteren net zo als wij genieten van het mooie weer. In en rond het kasje de grote liefde van Jan: orchideeën. Vele daarvan hangen aan potten, onder gedempt licht om de natuurlijke groeiplaats van de planten te imiteren: aan bomen hangend, leunend op takken (epifyten genoemd) in een warm, vochtig klimaat, zoals de tropen. Een aantal planten bloeit uitbundig en met een betoverende vormenrijkdom en kleuren van de bloemen, zoal lichtgeel met rood.

Aan de twee buitentafels schuift ieder zo langzaam aan en doet zich te goed van de heerlijke koeken (bij AH, maar van bakkerij Strik), wijn, bier en zo meer. Een heerlijk avondje en als we zo'n beetje afsluiten zien Theo en ik, zowat recht boven ons een heldere vallende ster. Precies van noord naar zuid en behorend bij de zogenoemde Perseïden: een jaarlijkse meteorietenzwerm die de zomeravonden rond 11 augustus spectaculair opvrolijken. Een mooi extraatje.

Jac Niessen

Aeonium urbicum? Mooie onvertakte plant.

Collectie Jan Braks

Interieur orchideeënkas Jan Braks

Verslag bijeenkomst 9 september. Spreker Johan Timmermans, afdeling Wageningen, lezing over La Palma.

Aanwezig 9 leden.

Na het welkomstwoord van Theo -onze spreker van die avond is dan nog niet aanwezig-, geeft Theo het woord aan Ben. Die vertelt wat meer over het basaal carcinoom van Johanna en waarom ze dus vanavond niet aanwezig is. Ook zullen Ben en Johanna komend weekend niet naar de ELK gaan. Johanna was dus een hele dag in het ziekenhuis waar telkens kleine plekjes van haar neus weggehaald werden en daarna gecontroleerd. Het werd een grote wond en nu moet er nog een KNO arts aan te pas komen. We wensen haar beterschap.

Mededeling van Threes: ze gaat naar Costa Rica en ze vraagt of daar ook cactussen groeien. In elk geval epifyten is het antwoord van Theo. Het is inmiddels 8 uur en onze spreker Johan Timmermans is nog niet gearriveerd. Theo vult het gat en laat wat foto's zien die op zijn laptop staan. Te beginnen met een botanische tuin in Ierland : Glasnevin: hier een klassieke aanpak van een botanische tuin: ceders bij elkaar, taxus bij elkaar etc.

Dan komt Dahlem, de botanische tuin van Berlijn. Vervolgens zien we wat kunstwerken van Carl Spitzweg en ook komen nog wat afbeeldingen voorbij van het kassencomplex van de koninklijke serres van Brussel. Dan komt rond half 9 onze gastspreker binnen. En in rap tempo begint hij dan aan zijn verslag over La Palma. Hij is er diverse keren geweest en hij zegt uitdrukkelijk dat het geen reisverslag wordt.

Eerst iets algemeen over het eiland, over de klimatologische omstandigheden, over devulkanen en laat dan overzichtsfoto's zien van de natuur, de nieuwe vulkaan, de paden (ook heel enge!) , de beestjes (zoals bv kraaien, miljoenpoten, hagedissen en gekko's), de tillandsia-hagen.

Johan had een hoofddoel: het in kaart brengen van alle monanthus-soorten en hun locatie. Er zijn er ongeveer 10 verschillende; sommige groeien alleen op La Palma, andere ook op de andere Canarische eilanden.

Na de diverse afbeeldingen van de monanthussen, zien we aeoniums (ook een cristaatvorm van de nobile), euphorbia balsamifera, ceropegia's, senecio, drakenbloedbomen, greenovia's, etc etc. Het laatste wat ik genoteerd heb zijn de welbekende Echium wildpreti met hun mooie paarse bloeiwijze in pluimen. Deze was bijna uitgestorven maar is opnieuw uitgezet.

Om 10 uur was het weliswaar nog niet klaar maar moesten wij toch een gezellige avondafsluiten en zijn wij weer wat wijzer geworden over de planten op La Palma.

Dank aan Johan.

Riet

De foto's in dit artikel zijn gemaakt door Ben Groen januari-februari 2025

La Palma, gemeente El Paso. Vulkaan Tajogaite, ontstaan tijdens de uitbarsting van 19 september 2021 tot december 2021. De vulkaan is onderdeel van de Cumbre Vieja bergketen die in de lengterichting door het midden van het eiland loopt.

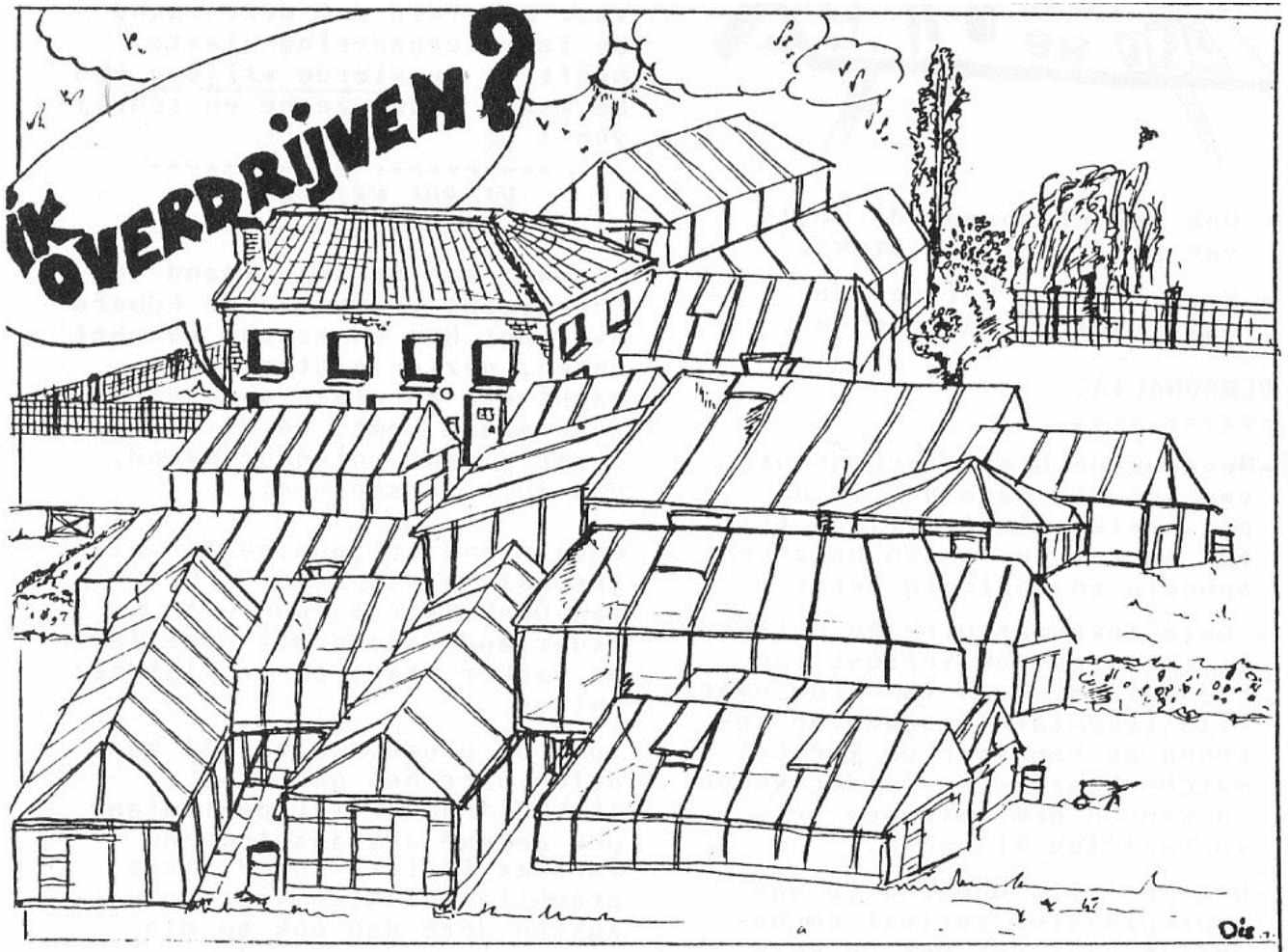
Met lavazand ondergestoven dennenbos op de helling tegenover de vulkaan Tajogaite

Korstmossen op de lavavelden van de vulkaan San Antonio in het zuiden van La Palma

Ceropegia dichotoma ssp. *dichotoma* van La Palma, botanische tuin bij info center Caldera de Taburente

Mauwmauw die lekker op de bisschopsmutsen ligt te slapen
Bovenstaande plaatjes ingezonden door Theo Heijnsdijk